

PATIKAMÚZEUMOT NYITOTTAK SOPRONBAN

Az MGYT Győr-Sopron megyei szervezete Sopronban — a város több mint 4 évszázados gyógyszerészeti emlékeinek megőrzésére — önálló patikamúzeum felállítását kezdeményezte. A múzeum az illetékes minisztériumok egyetértésével, a megyei Gyógyszertári Központ, a soproni múzeum, a Semmelweis Orvostörténeti Múzeum és Könyvtár anyagi és szakmai támogatásával, valamint a városi tanács megértő segítségével közel egy év alatt elkészült.

Az ország első önálló patikamúzeumának megnyitása alkalmával 1968. június 11—12-én Sopronban a megyei szervezet ünnepi ülészakot rendezett. A gyűjteményt dr. *Domonkos Ottó*, a soproni múzeum igazgatója nyitotta meg, majd *Józsa Alajos* a megyei Gyógyszertári Központ igazgató főgyógyásza vette át kezelésre.

Ezt követően a városi tanács nagytermében kezdődött a tudományos ülészak.

Dr. *Horváth Dénes*, a megyei szervezet elnökének megnyitóját után dr. *Domonkos Ottó*, a helybeli múzeum igazgatója „A soproni múzeum gyógyszerészeti, orvostörténeti gyűjteménye” címen tartott előadásában a Liszt Ferenc Múzeum patikamúzeumának létrejöttéről, az ennek magját képező gyógyszerészeti és orvostörténeti emlékek régebbi gyűjtéséről, majd a jelenlegi gyűjteményben kiállításra került anyag ismertetéséről hallottunk.

Ezután dr. *Antall József* a Semmelweis Orvostörténeti Múzeum h. igazgatója „Gyógyszerésztörténeti kutatások és a múzeumügy” címen tartott előadást. Előbb a Medimpex támogatásával készült német szövegű színes filmet vetítette le, amely a Semmelweis Orvostörténeti Múzeumot, elsősorban annak gyógyszerésztörténeti gyűjteményét mutatta be. Előadása bevezetőjében kifejtette, hogy kívánatos lenne a soproni példa nyomán az ország néhány városában a jelenleg még kallódó, értékes gyógyszerészeti emlékek összegyűjtése.

A hazai gyógyszerészeti emlékek összegyűjtésére vonatkozó régebbi törekvések ismertetéséből megtudtuk, hogy *Karlovsky* és *Nagy* már 1890-ben felvetették egy Budapesten felállítandó gyógyszerészeti múzeum gondolatát, de akkor megvalósítására nem került sor, s így Európában az első ilyen jellegű gyűjteményt 1905-ben az angolok hozták létre. Később *Ernyey*, majd *Mozsonyi* végeztek rendszeres gyűjtést, azután a két gyűjtemény anyagát 1948-ban egyesítették *Ernyey József* Gyógyszerészeti Múzeum néven. Ezt vette át 1963-ban a Semmelweis Orvostörténeti Múzeum.

Az előadó beszéde további részében értékes gondolatokat vetett fel a gyógyszerésztörténeti kutatások módszertani sajátosságairól, forrásanyagáról stb.

Az ülés harmadik előadója dr. *Kedvessy György* professzor, az MGYT mb. elnöke volt, aki „A gyógyszerésztudományok fejlődése” címen tartott előadást. E tudományok fejlődésére befolyást gyakorolt a természeti és orvostudományok számos ágában elért jelentős eredmény. Az egyes tudományágak régebbi izoláltságával szemben ma a tu-

domány dialektikus egysége érvényesül. Ennek révén alakult ki pl a biofarmácia. Az előadás további részében *Kedvessy* professzor rámutatott arra, hogy ma, az egyes gyógyszerészeti tudományágakra a korszerű tudományfilozófiai elvek alapján nem csak a lexikális és leíró jelleg vonatkozik, hanem az összefüggések és törvényszerűségek tanulmányozása is.

Az utolsó előadást ezen a napon dr. *Nikolics Károly* kandidátus „A magyar gyógyszerészet nemzetközi kapcsolatai” címen német nyelven tartotta. A történeti visszapillantás után kiemelte, hogy a magyar gyógyszerészet tekintélyes nemzetközi kapcsolatai a II. világháború miatt megszakadtak és a felszabadulás után csak fokozatosan lehetett újjáéleszteni. Jelenlegi nemzetközi kapcsolataink formái:

1. A szocialista országok egészségügyi minisztériumai közötti együttműködés;

2. Részvételünk az ENSZ egészségügyi szervezetében;

3. Bekapcsolódásunk a Nemzetközi Gyógyszerész Szövetség munkájába;

4. Társaságunk kapcsolata a szocialista országok hasonló társaságaival, hazai egyetemeink gyógyszerészeti karának kapcsolata a külföldi egyetemekkel;

5. Szaklapjaink külföldi szaklapokkal való cserekapcsolata;

6. A Medimpex eredményes munkája révén gyógyszerkészítményeink tekintélyes exportja stb.

Végül annak a reményének adott kifejezést, hogy a megjelent csehszlovák, osztrák és NDK-beli kollegák találkozása társaságunk országos és helyi vezetőivel a gyógyszerésztudomány további fejlődéséhez fog hozzájárulni.

Másnap alakult meg az MGYT Gyógyszerésztörténeti Szakosztálya. Az elnöklő dr. *Kedvessy* professzor örömmel üdvözölte a megalakuló új szakosztályt, mely értékes kiegészítője lesz társaságunk sokrétű munkájának.

Dr. *Zalai Károly* a társaság főtítkára röviden ismertetette a szakosztály megalakulásának előzményeit, méltatta munkájának fontosságát. Kiemelte, hogy lényeges lenne a gyógyszerész ifjúság érdeklődésének felkeltése a gyógyszerészet története iránt. Ezután javaslatot tett a vezetőség tagjaira, amelynek alapján a következőket választották: Dr. *Halmai János* (Bp.), *Szentgyörgyi István* (Bp.), dr. *Antall József* (Bp.), dr. *Andriska József* (Bp.), *Blázy Árpád* (Zalaegerszeg), *Boros István* (Szekszárd), *Jéhn Antal* (Sopron), *Lendvay András* (Csorna), *Lóránd Nándor* (Keckskemét), *Riedl Lászlóné* (Bp.), dr. *Seregély György* (Bp.) és dr. *Zboray Bertalan* (Bp.)

Az ülés szünetében a vezetőség dr. *Halmai János* professzort elnöknek, *Szentgyörgyi Istvánt* titkárnak választotta.

Az alakulóüléshez kapcsolódott *Halmai* professzor plenáris előadása „*Deér Endre és a Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság*” címen. A megyei szervezet e kiváló gyógyszerész halálának 30. év-

fordulója alkalmával iktatta ezt az előadást évi programjába.

Az előadó *Deér* életrajzi adatainak részletes ismeretése után méltatta tudományos munkásságát és törekvéseit a gyakorló gyógyszerészet felemelése érdekében. Életével példát mutatott arra, hogy miként kell a tudományt a gyógyszerészet szolgálatába állítani és megbecsülést, elismerést kivívni ennek a nemes hivatásnak. *Deér* Endre a hazai gyógyszerészet tudományos szintjének emelésére kezdeményezte a „Gyógyszerészet Barátainak Körét”, mely 1924-ben alakult át a Magyar Gyógyszerésztudományi Társasággá.

A plenáris előadást 10 szekció-előadás követte:

Perényi Frigyes (Pozsony): „*Szemelvények Pozsony gyógyszerésztörténetéből*” c. előadásából megtudtuk, hogy a pozsonyi gyógyszerészet múltja 1310-ig nyúlik vissza. A későbbi időkből is számos adat van a soproni gyógyszerészekkel való kapcsolatról. Az előadó említést tett a *Taxa pharmaceutica Posoniensis*ről, majd a pozsonyi gyógyszerészet utolsó századbéli fejlődéséről és Csehszlovákia egyetlen gyógyszerészeti múzeumáról, a Vörösiápatikamúzeumról.

Dr. Zboray Bertalan (Bp.): „*A budapesti Egyetemi Gyógyszertár fejlődése*” címen a 60 éves intézet múltját ismertette.

Dr. Salamon Béla (Pécs): „*Pécs legrégebbi gyógyszer-tárának története*” című referátumában előbb Pécs és Baranya török hódoltság előtti és alatti viszonyairól, majd az 1697-ben alapított Sipőc-gyógyszertár hányatotott múltjáról szólt.

Répay Lajos (Kadarkút): „*Somogy megye gyógyszerészetének múltjából*” címen készülő monográfiájából ismertetett részleteket a gyógyítás és a magyar gyógyszerészet kialakulásáról, régi receptek feldolgozásáról és Somogy megye gyógyszer-táiról.

Dr. Csapody István (Sopron): „*Orvosbotanikai kertek Sopronban, a Flora Sempronensis (1741) tükrében*” c. előadásában az erdőmérnök előadó a régi soproni botanikus kertekről adott ismertetést, melyek közül az első 1680 előtti időből származik és alapítója gyógyszerész volt. Ezek a *Flora Sempronensis* tanúsága szerint nemcsak díszkertek voltak, hanem tudományos igénnyel drognövények termesztésére is szolgáltak. E létesítmények, melyek közül több — a levéltári adatok szerint — gyógyszerész tulajdonában volt, koruk kultúrtörekvéseit híven tükrözték.

Boros István (Szekszárd): „*A nők felvétele a gyógyszerészi pályára*”. Az előadó a nők gyógyszerészi pályára bocsátásának vitáját (1895), a századforduló szakmai helyzetét, a fejlődést elősegítő vagy gátló tényezőket taglalta.

Blázy Árpád (Zalaegerszeg): „*Adatok Zala megye gyógyszerészetének történetéből a XIX. század első felében*”. Levéltári kutatásairól számolt be, melynek kapcsán adatokat gyűjtött a megye gyógyszer-táiról, gyógyszerészeiről, és kiemelte a gyógyszer-

résztörténeti kutatások szükségességét, szakmatörténeti és helytörténeti jelentőségét.

Szentgyörgyi István (Bp.): „*Gondolatok a XXI. század második felének gyógyszerészi reformtörekvéseihez*”. A reformkorban indult meg a magyar gyógyszerészetnek az az erjedési folyamata, mely a XIX. század második felében forrt ki konkrét, megvalósítható célkitűzések formájában. Az előadó boncolgatta, hogy ezek a célkitűzések egyértelműen tükrözték-e a gyógyszerész társadalom egészének igényeit, és a megvalósult reformok méhükben hordozták-e a harc kezdetén meghirdetett jelszavak gyakorlati megvalósulásának lehetőségét.

Lóránd Nándor (Kecskemét): „*A Bács-Kiskun megyei gyógyszerészeti régiséggyűjtemény és Kecskemét patikáinak rövid ismeretése*” címen tartott előadást. Ismertette a 600 éves Kecskemét gyógyszer-tárait, melyek közt az első az 1766-ban létesített nyilvános gyógyszer-tár volt. Ez máj 1740 óta működött mint az egyik orvosgyógyszerész által vezetett házipatika.

Az előadó a továbbiakban kitért a megye gyógyszerésztörténeti leleteire, melyekből 1966-ban sikerült a különböző szervek támogatásával, állandó kiállítási jelleggel egy régiséggyűjteményt összeállítani.

Dr. Seregély György—*Szentgyörgyi István* (Bp.): „*Szemelvények az antikoncepciensek hazai gyógyszer-történetéhez*”. A szerzők a születéskorlátozás célját szolgáló gyógyszerek és gyógyászati segédeszközök hazai történetéhez szolgáltattak adatokat, kitérve a népi hagyományokra, szokásokra, továbbá a társadalmi és természettudományos fejlődés összefüggéseire is. Az előadás a legújabb kor szemléletének és tudományos eredményeinek tárgyalásával zárult.

Az ünnepi ülészakon a külföldi vendégeken és társaságunk elnökségén kívül az Egészségügyi Minisztérium, az Országos Gyógyszerészeti Intézet, a Gyógyszeripari Egyesülés, a Medimpex, a szomszédos gyógyszer-tári központok képviselői, az ország különböző részében gyógyszerésztörténeti kutatást végző kollégák, a városi tanács elnöke, valamint számos soproni múzeumbarát és megyebeli gyógyszerész vett részt.

A patikamúzeum megnyitása alkalmával *dr. Erdély Sándor* a városi Tanács V. B. elnöke szűkebb körű fogadást adott, melyen üdvözölte a résztvevőket és méltatta a város újabb kultúr-történeti nevezetességét. A meghívottak nevében *dr. Végh* professzor, az MGYT elnöke mondott köszönetet.

Este a Fenyves Szállóban társasvacsera volt, ahol a házigazdák nevében *dr. Nikolics Károly* kandidátus, a vendégek közül csehszlovák részről *Perényi Frigyes* pozsonyi egyetemi docens, az NDK-ból *dr. Erdelmeier* gerai kerületi főgyógyszerész és Ausztriából *Winkler* kolléga az Osztrák Gyógyszerészkamara alelnöke mondott pohárköszöntőt.

Horváth Margit